

DEMOKRATA POLSKI.

Demokrata Polski wychodzi cztery razy na miesiąc. Prenumerata na ćwierć roku czyli na 12ście półroczny, wynosi franków trzy.

Adres Redakcyi à M. Thomas Krzyżanowski, 5, rue de Touraine St Germain, à Paris. Prenumeratę można także przysłać do Centralizacyi pod adresem à M. Stacherski, 18, rue de Tournelles à Versailles (Seine et Oise).

Dnia 24 kwietnia 1847.

WŁADZA.

(Dokończenie.)

Powiedzieliśmy iż pojęcie rzeczywistej władzy, wyszło z łona Rewolucyi Francuzkiej.

Jakoż, owa sławna formuła: *Jedność, niepodzielność, równość i braterstwo lub śmierć*, obejmuje w sobie wszystkie warunki organizacyi społecznej.

Jedność, niepodzielność, to jest jedność celu społeczeństwa, spełnianego za pośrednictwem jednej i niepodzielnej władzy, powściągającej wszelkie wydzielanie się, lub rozpraszanie sił przeznaczonych tylko na korzyść powszechnego dobra.

Równość i braterstwo, to jest przemazanie różnicy urodzenia jako i wszelkiego przywileju, powołanie całej bez wyjątku powszechności, do udziału w powinnościach społecznych jako i we wszelkich korzyściach, wypływających z wykonania tych powinności, i braterska solidarność w dopełnieniu tego dzieła.

Albo śmierć, to jest formuła poświęcenia, mocą której wszyscy bez wyjątku członkowie społeczeństwa, zobowiązują się bronić swém mieniem i życiem wspólnego im celu.

I istotnie, ponieważ społeczeństwo jeden ma tylko cel, jedność zatem w działaniu ku osiągnięciu tego celu, jest dla niego żywotnym warunkiem. Ta zaś jedność działania, pociąga za sobą konieczność jednej i niepodzielnej władzy. Społeczeństwo bowiem czuje, myśli i działa jak jeden człowiek. I jak w organizmie człowieka, głowa jest punktem środkowym, w którym się zbiegają wszystkie zmysły, i tam zamienione w ostateczną wolę, rozchodzą się dopiero i komunikują odpowiednim organom, tak w mechanizmie społecznym, tym punktem środkowym jest władza; w nim koncentrują się wszystkie uczucia i wszystkie dążności społeczeństwa, i tam zamienione w ostateczną myśl, przechodzą dopiero w czyn, za pośrednictwem instytucyj będących dla społeczeństwa tém, czém są dla człowieka jego organa.

Ponieważ więc istotna władza koncentrować w sobie winna wszystkie potrzeby, wszystkie uczucia i całą dążność społeczeństwa, gdyż pod tym tylko warunkiem, zdolną być może doprowadzić go do przeznaczeń wskazanych mu w ludzkości, i wykonać tym sposobem

jego myśl i wolę; uosabiać przeto te potrzeby, te dążności — uosabiać przeznaczenie społeczeństwa, być wyrazem wszystkich jego cierpień i nadziei — słowem żyć jego życiem i rozwinięciu tego życia poświęcić się z zupełnym zapomnieniem siebie samęj, owoż warunki rzeczywistej władzy, warunki, które w organizacyi tylko demokratycznej urzeczywistnione być mogą.

Władza bowiem, aby mogła być wyrazem życia społeczeństwa, z żywota jego pochodzić musi. Wybieralność przeto jest pierwszą i podstawną legitymacją rzeczywistej władzy.

Sama zaś loika dyktuje, iż instytucyi której głównem znamieniem, jest uosobienie potrzeb i dążności społeczeństwa, powołaniem zaś, wprowadzenie w życie tych potrzeb i tych dążności, służyć musi koniecznie prawo wyszukiwania środków i dróg, ułatwiających urzeczywistnienie tego powołania. To zaś wyszukiwanie środków i dróg, jest właśnie prawem inicjatywy. Według pojęć demokratycznych zatem, główna inicjatywa jest prawem a zarazem i obowiązkiem władzy. Mówimy główna, gdyż obok inicjatywy władzy, zostawiona jest zupełna wolność każdemu członkowi społeczeństwa, projektować wszystko to, co mu się zdawać będzie korzystne dla powszechnego dobra. Lecz powtarzamy, iż główna inicjatywa jest nie tylko prawem, ale i obowiązkiem naczelnej władzy. Dla społeczeństwa bowiem żyć, jestto działać; a że jedność celu, dla którego społeczeństwo istnieje, wymaga jedności w działaniu, regulatorem zatem tej jedności jest tylko jedna i niepodzielna władza. Ona bowiem, jako uosobienie potrzeb i wymagalności społeczeństwa, jest ogniskiem, z którego cała działalność rozchodzi się w kierunkach odpowiednich tym potrzebom i tym wymagalnościom. Inicjatywa więc ze strony władzy, utrzymuje ciągłą w społeczeństwie działalność, która jest żywotnym jego warunkiem, i nadając tej działalności stosowny do jego potrzeb i celu kierunek, jest rękojmnią tej jedności, po za którą rozproszenie tylko sił i anarchia być może. Prawo zatem inicjatywy, pojęte w ścisłym znaczeniu, leży w samej inwestyturze władzy.

Pojmujemy targowanie się o inicjatywę jako i o wszystkie atrybucye z władzą w społeczeństwach, gdzie ta najwyższa funkcyja od ślepego tylko losu zależy; nikt bowiem zaręczyć nie może, czy władza którą przypadek

a nie powszechna wola na czele społeczeństwa stawia, przejmie się jego dążnością i jego potrzebami, i czy interes społeczeństwa będzie jej interesem. I przeciwnie, w takich systematach, codzienne doświadczenie nakazuje pewną ostrożność i nieufność względem władzy; targowanie się więc z nią o wszystkie atrybucje, ciągła i systematyczna względem niej opozycja, jest naturalnym i loicznym następstwem tak urządzonych społeczeństw. Słowem, pętać nogi instytucji, która właśnie wyrazem postępu być winna, znieruchomić zatem społeczeństwo i systematycznie urządzić w nim anarchię, jest fatalnem przeznaczeniem konstytucyjno-monarchicznego systematu.

Lecz w organizacji demokratycznej, gdzie władza jako wypływ woli powszechnej, jest uosobieniem uczuć, dążeń i potrzeb społeczeństwa — gdzie prawo odwoływania, jakiemu władza ulega, jest rękojmią przeciwko wszelkim wydarzyć się mogącym nadużyciom, systematyczna opozycja przeciwko niej, odzieranie ją z właściwych atrybucji, sprzeciwia się nie tylko interesowi społeczeństwa lecz i zdrowej logice.

I władza też tylko rzetelnie demokratyczna, jako suma wiedzy i życzeń społeczeństwa, jako opierająca się na całej jego istocie, śmiało i bez wahania naprzód postępować może. Taka tylko władza śmiało i bez wahania poruszy wszystkie sprężyny, ujmie i skonfiskuje, że się tak wyrazimy, wszystkie środki i żywioły na korzyść powszechnego dobra; do takiego bowiem postępowania, obok umiejętności, potrzeba jeszcze energii i decyzji — a tę energię i tę decyzję rodzi tylko we władzy, głębokie przekonanie, iż każde jej technienie jest technieniem społeczeństwa, że jej wola jest wolą jego. Taka więc tylko władza nie potrzebuje się oglądać w każdym swym kroku na opinię publiczną; gdyż ona sama, przez swe pochodzenie, jest treścią tej opinii. Dla takiej tylko władzy żaden opór wewnętrzny nie będzie przeszkodą w działaniu; gdyż opór w obec władzy uosabiającej cel i potrzeby społeczeństwa, jest zawsze egoizmem, który karcić, jako bunt przeciwko woli i myśli społeczeństwa, jest jej obowiązkiem. Taka tylko, jednym słowem władza, jako synteza potrzeb i wymagalności społeczeństwa, jako uosobienie jego przeznaczeń, jest zdolną utrzymać ciągły ruch w społeczeństwie, i ująć całą jego działalność na korzyść tych przeznaczeń. I do niej też tylko zastosować można, tę chrześcijańską formułę: *władza jest wykonawcą i sługą myśli, dla której społeczeństwo istnieje*.

Wykazaliśmy więc w artykule naszym, iż fałszywe pojęcia o naturze i powołaniu władzy, jakie po dziś dzień jeszcze panują w powszechności Europejskiej, są skutkiem reakcji przeciwko tyranii i despotyzmowi ostatnich wieków.

Że filozofia 18^{go} wieku, powodowana tém samem uczuciem, zwróciła wszystkie swe siły na zdobycie osobi-

stęj wolności człowieka, i że wyniosłszy tym sposobem indywidualizm do najwyższej potęgi, zapewniła panowanie podobnym pojęciom.

Powiedzieliśmy nadto, iż plan i formuła rzeczywistej władzy, wyszły z łona rewolucji francuskiej. A rozebrawszy tę formułę, przedstawiliśmy z naszej strony zasadnicze warunki władzy, jaka odpowiada postępowym przeznaczeniom dzisiejszych społeczeństw, władzy z resztą, po za którą pozostaje tylko, jak wiadomo, z jednej strony ślepy i dziki despotyzm, a z drugiej znieruchomienie społeczeństwa i anarchia w systemie urządzona.

Sejm Berliński rozpoczęty został dnia 11 kwietnia b. r. Obce dzienniki dały nam już poznać mowę królewską i pierwsze rozprawy, lubo mało było takich, któreby tę mowę, tę długą, rozwlekłą ramotę zamieściły w całości. Najprzychylniejsze przedstawiają ją jako improwizację: dla improwizacji, a do tego królewskiej, nie należy być nazbyt surowym. Zresztą jestże zręczną krytyka dzienników konstytucyjnych? Co winien król pruski że one mierzą wszystko na skalę swoich praw, instytucji i zwyczajów; chciały widzieć w jego rozporządzeniach z d. 3 lutego, konstytucję; jego mowę przy otwarciu sejmu, chciały mieć przynajmniej nakształt mowy królowej angielskiej — i dlatego to dzisiaj ich zadziwienie tak wielkie! Król pruski nie chciał nic podobnego. On utworzył konstytucję na sposób pruski, i na sposób pruski sejm urządził, rozpoczął, bo jak oznajmił zgromadzonym Stanom, władzę swoją, panowanie swoje chce utrzymać w całości; on nie pozwoli na jakąkolwiek zmianę stosunków dzisiejszych między poddanymi, lub między nimi a monarchą; Prussy, mówił, wzrosły różnemi sposobami, ale ustaliły się porządkiem i *karnością*; nie zezwoli więc na żadne konstytucje i paragrafy, bo to byłoby rozwiązaniem państwa, upadkiem. Niechaj zgromadzone Stany, twierdził dalej, nie uważają się za jakichś reprezentantów ludu, bo tym reprezentantem jest on tylko jeden; on jeden zna jego potrzeby i ma jego przywiązanie, jak tego widział oznaki, kiedy udzielał pomoc załanym powodzią, zgłodniałym, lub kiedy chorowała królowa. Otóż lud ten, oznajmił król mowca, nie chce uszczuplenia jego absolutnej władzy, jego wielkości; wie że bez podobnej władzy nie byłoby Prussy, że Prussy nie miałyby historii. Jeżeli przeto król połączył dziś sejmy, to nie dlatego aby stanowiły prawa, i dyskutowały tegoczesne teorie, ale aby podawały rady, skoro takowych zażąda, i przedstawiały petycje w rzeczach nieprzechodzących ich znajomości i sfery ich akcji.

Można się łatwo domyślić jak podobna mowa przyjęta została. Deputowani nie wiedząc po co są zebrani, mieli się już rozjechać; przełożenia i namowy stronników królewskich przemogły tylko, ale na pierwszym

zaraz posiedzeniu powstała opozycja, domagająca się zupełnej wolności w ogłaszaniu drukiem rozpraw sejmowych: opozycję tę reprezentują dotąd deputowani prowincyj nadreńskich i deputowani Poznańscy. Kwestya wolności publikacji rozpraw jak była kwestyą najpięwszą, tak jest prawie najważniejszą; rady sejmu mogą nie być przyjęte przez króla, petycje podane mogą być odrzucone, ale ogłoszone rozprawy rozprzestrzenia na cały kraj światło, poruszają opinię, rozpowszechniają jedno żądanie jeszcze dziś niewyraźne, lub od małej liczby osób pochodzące. Te powody rząd i deputowani dobrze rozumieją. Kwestya przeto oddalona teraz, z powodu iż drogą petycji podaną być powinna, przyjdzie do narady napowrót; odrzuconą będzie przez króla; ale stanie się wtedy kwestyą niepokojów i rozdziału, bo Prussy nie na długo mogą pozostać pod tym samym rządem jaki był za Wilhelma I^o.

SKŁADKA NA BRACI NOWO PRZYBYŁYCH DO EMIGRACYI.

LISTA DWUDZIESTA PIERWSZA.

Willefranche. Łukomski Ignacy fr. 5. — Gołoński Feliks fr. 1. — Iwaszkiewicz Józef fr. 1. — Czarnecki Stefan fr. 2. — Gnatowski Stanisław fr. 1. — Dobeliński Jakób fr. 3. — Gołoński Wiktor fr. 1. — Radziszewski Józefat fr. 15.

Meaux. Makowiecki fr. 2.

Héricy. Sekcyja Towarzystwa Demokratycznego Polskiego fr. 30.

Luzaney près La ferté sous Jouare. Okorski Feliks fr. 50.

— Raciborski Jan fr. 5.

Fontaineblau. Chrystowski fr. 5. — J. Z. fr. 5.

Carlat. Przywarski fr. 7.

Badallac. Romanowski fr. 2. — Razem. 135 »

Summa z list poprzednich. 2,398 »

Ogół. 2,533 »

W jednym z poprzedzających numerów *Demokraty* donieśliśmy, że dla opiekowania się wychowaniem dwóch sierot, synów zmarłego *Tadeusza Krepowieckiego*, zawiązała się w Londynie Rada Opiekunicza; — i że ta wydała do Emigracyi odezwę zawzywającą do składek na utrzymanie pozostałej rodziny. Wskutek takowego odezwania się Członkowie Sekcyi Paryż, otworzyli listę dobrowolnych składek miesięcznych i jednorazowych.

Ogół wniesionych składek za miesiąc marzec b. r. wynosi. 13 20

Składki jednorazowe. 11 »

Ogółem wpłynęło za miesiąc marzec. 24 20

Składki na ten cel przysłać można pod adresem Redakcyi *Demokraty*. Albo pod adresem Centralizacyi. M. Stacherski rue des Tournelles 18, à Versailles.

WIADOMOŚCI I DONIESIENIA

Kuryer Francuzki zamieścił korespondencję ze Lwowa z d. 13 kwietnia b. r. z której wyjmujemy następujący ustęp:

« Smutne zkładają położenie tej prowincyi (Galicyi), pogorszyły nędza i głód, który dziesiątkuje wynędzniałą ludność tej nieszczęśliwej krainy. Przez trzy ostatnie lata zbiory zupełnie chybiły; wszystkie zasoby zboża obrócone zostały na utrzymanie wojsk, które miały udział w rzezi Tarnowskiej. Stąd to w bliskości Przeworska (cyrkule Przemyślskim), ludzie umierają prawdziwie z głodu. Ow sławny *patent* dotyczący pańszczyzny, zniszczył zupełnie właścicieli, niezaspoкоїł wcale chłopów, którym żadnej rzetelnej nie przynosił ulgi. Skargi ich tłumia palkami. Komissarze, którym polecone zostało ogłoszenie patentu naprzód skazują nieukontentowanych na palki. Sam byłem świadkiem, jak jeden z takich komissarzy wymierzał karę na chłopach ze wsi Szczurowa. Niewytłumaczoną jest obojętność gabinetu Wiedeńskiego na ten stan Galicyi. Chociaż to prawda, iż go nie wiele obchodzi nawet co dzień zwiększająca się nędza klasy wyrobniczej w Wiedniu; piętnaście tysięcy wyrobników opuściło fabryki i żyje z jałmużny. Ale rząd zamiast przyjść im z pomocą, kazał podwoić warty, i trzymać wojsko w pogotowiu. Oto są środki używane przez rząd, który się zwie ojcowskim, dla uspokojenia zgłodniałych poddanych swoich..... »

— *Z nad granicy galicyjskiej* 12 kwietnia. Od dwóch dni, powiadają podróżni, iż w obwodzie Kołomyjskim chłopci od dawna żadnych pańszczyzn nie odrabiają. W skutek tego, udał się komissarz obwodowy z silnym oddziałem wojska do rzeczzonego okręgu. Chłopi zgromadzili się tłumnie i wojsko zmuszone było cofnąć się. Od tego czasu, wyszedł rozkaz aby wykonanie patentu o robotach zostało zawieszone. W polach tymczasem rozpoczęły się roboty; nie pozostało przeto nic innego jak opłacać robotników. Według wiadomości nadchodzących z Morawii, Ślązka austriackiego, chłopci nie chcą również odrabiać pańszczyzny i dawać dziesięcin.

— Lwów 11 kwietnia. W samą wielkanoc między 9 a 10, wszczął się tak wielki pożar, iż zdawało się, że na czterech rogach miasto zapalone zostało. W istocie palily się budynki wielkiej piekarni chleba dla wojska. Wojsko, które w tych czasach w dzień i w nocy stało pod bronią, ruszyło na wskazane sobie stanowiska, poobsadzało rządowe gmachy, i we 20 minut całe miasto było jakby w oblężeniu. Armaty wprowadzono na plac. Kanonierzy stali przy nich z zapalonymi lontami. Huzary i Szwoleżery uwijali się po całym mieście, roztrącali lud; z tego powodu przyszło do bójki między żołnierzami a pospółstwem. (*Gaz. Norymberska*).

— *Gazeta Vossa*, 14 kwietnia. Fortecę w Szpilbergu powiększają, dając jej takie rozmiary, iżby 800 więźniów pomieścić się w niej mogło. Naprzód więc rząd przygotowuje więzienia dla obwinionych i zostających pod śledztwem, z powodu zeszłorocznych wypadków w Galicyi.

— *Gazeta Warszawska* ogłosiła postanowienie rady administracyjnej królestwa Polskiego, ustanawiające *Radę Przemysłową*, przyłączoną do komisyi spraw wewnętrznych i duchownych. Rada ta składać się będzie: « z 12 członków powołanych z pomiędzy znakomitych właścicieli ziemskich, zalecających się z ulepszonym gospodarstwem i przemysłem rolniczemu, przedsiębiorców fabryk i kupców tak w Warszawie zamieszkałych jako i prowincjonalnych. » Komissya spraw wewnętrznych wybierać ma członków tej rady, z potwierdzeniem rady administracyjnej. Obowiązkiem zaś jej będzie przedstawiać rządowi wszystkie wnioski i projekta, mogące wprowadzić ulepszenie tak w rolnictwie jak w przemyśle i handlu.

— *Tygodnik Petersburski*. Na zapytanie urzędu gubernii Podolskiej, czy szlachta zwana jednodworcami, może posiadać majątki z poddanyami, rządzący senat odpowiedział, że ci jednodworce, którzy nabyli majątki z poddanyami po ukazach z roku 1831 i 1833, stanowiących o położeniu przyszłym tej części mieszkańców państwa, mają natychmiast rzeczne majątki oddać w ręce rządu, który zwróci im wartość takowych. Powyższa decyzja senatu wyszła z początkiem roku bieżącego.

— Z Wiednia. Na początku tego miesiąca wyjechał stąd do Krakowa niejaki professor Endlicher, w celu urzędowania uniwersytetu Krakowskiego na sposób austriacki.

— *Gazeta Augsburska* umieściła rozbiór dzieła L. Mierosławskiego *Historia Rewolucji 1830 r.* Autor artykułu ocenia je pod względem wojskowym, politycznym i literackim, i pod każdym z tych względów przyznaje mu niepospolite zalety, porównując pracę jego z historią Rewolucji Francuskiej przez Thiersa, między którym a Mierosławskim w zapatrywaniu się na wypadki i ludzi wielkie znajduje podobieństwo. Według autora artykułu dzieło Mierosławskiego zostało przetłumaczone na język niemiecki, i w ciągu bieżącego roku ma wyjść z druku nakładem jednej księgarni w Berlinie.

— *Gazeta Wrocławska* donosi co następuje: W Suwałkach na dniu 27 lutego b. r. miano widowisko, które przypominało prohibicyjny system celny Napoleona przeciw Anglii. Spalono bowiem 3,000 funtów herbaty na kołiskiem targowisku, którą różnemi czasami poodbierano przemycarzom. Od sławnego śledztwa na liniach granicznych wyszło rozporządzenie, że herbata do Rosyi przemycana, nie ma być publicznie sprzedawaną, lecz do Petersburga odsyłaną, gdzie zostanie spalona. Podobny środek przeciw przemycaniu został także użytym w Polsce.

— W Moguncyi ma być zniesiona załoga austriacka z tej przyczyny, iż pułk pieszy który ją stanowił, składał się z samych Czechów, którzy nie mogli się pogodzić z Prusakami. Dzienniki niemieckie czynią uwagę, że Austria nie ma prawa posyłać pułków czeskich, węgierskich ani włoskich do fortecy związku niemieckiego, która tylko kontyngensem niemieckim osadzona być powinna.

— *Wiedeń* d. 9 kwietnia. Dyrekcyja północnej żelaznej kolei chcąc zmienić w pobliżu Krakowa kierunek linii, uczyniła potrzebny wniosek do rządu, który naturalnie zostanie przyjęty. Podług tego pójdzie linia od Oświęcimia po prawej stronie Wisły, przez Skawinę do Podgórze, a stamtąd do Bochni: kiedy tymczasem linia łącząca kolei po lewej stronie Wisły, od Babie przez Wisłę, za Chrzanowem złączy się z koleją pierwszą, przy stacyi w Trzebini. Tym sposobem ominie łuk 8 milowy w pierwszym planie przyjęty i złączy się z koleją warszawską, szlaską i północną.

— *Wiedeń*, 12 kwietnia. Doszła tu smutna wiadomość, że polowa Bukarestu w niedzielę wielkanocną zgorzała.

— Piszą z Wiednia, że wiadomości z Galicyi ciągle są niepokojące. Nie zdaje się być prawdziwem, aby wykonanie patentu o robociznych zostało wstrzymane. Zamiarem jest rządu zaprowadzić w Krakowie kodex cywilny i karny austriacki, chociaż mieszkańcy Krakowa przenoszą kodex i procedurę francuską. Kwestya ta zajmuje w tej chwili gabinet wiedeński.

— Król pruski, przesłał sejmowi berlińskiemu pod rozprawę następujące propozycje: 1° względem projektów do prawa co do zniesienia podatku od mlewa i rzezi, ogranicze-

nia podatku klasycznego, i zaprowadzenia podatku od dochodów. 2° względem pożyczki na wybudowanie wschodniopruskiej kolei żelaznej, której procenta i amortyzacye mają być opłacane z funduszu drogi żelaznej. 3° względem banku mającego się założyć w celu zniesienia ciężarów ciężących na gruntach chłopskich. 4° względem założenia prowincjonalnych kass pomocniczych we wszystkich prowincjach, i przekazania wolnych od opłacania procentów funduszy państwa. Nadto, przedstawiono sejmowi: Budżet państwa na rok 1847, i krótki rys administracyi finansów dla informacji. Co się zaś tyczy czasu trwania sejmu, takowy, król pruski oznaczył na 8 tygodni. (*Gaz. Pow. Prus.*)

WŁOCHY. — Nowe prawo cenzuralne w państwie papieskiem zrobiło na umysłach niekorzystne wrażenie. Według tego prawa nie wolno drukować nie tylko nic takiego coby zaczepiało religię i kościół, ale nadto 1° coby uwłaczało honorowi władz rządowych, wojsku, familiom, obywatelom, mo-carstwu zagranicznemu i ich rządowi, familiom rządzącym i ich reprezentantom. 2° coby zaszczepiało stronnictwa, i środki rządowe podawało w nienawiść. 3° mowy miane za zgromadzeniach nieupoważnionych od rządu. Redaktor i drukarz odpowiadają za przewinienia. Pod rozporządzenia powyższe, wszystkie przedmioty podciągnięte być mogą, nietylko za-tem druk artykułów dotyczących administracyi i polityki, zakazany być może, ale nawet i tych które dotyczą gospodarstwa, przemysłu i handlu, bo artykuły podobne wtedy tylko dozwolone zostaną, dopóki tyczyć się będą teoryi i projektów; każde zaś rozporządzenie papieskie w tych przedmiotach, wyjmie je z pod publicznego rozbioru.

— Donieśliśmy w jednym z poprzednich numerów o dwóch oszustach przebiegających Francję, i udających się za skompromitowanych w ostatnich w Polsce wypadkach; świeże doniesienia jakie otrzymujemy, zmuszają nas ostrzedz Emigracyę, iżby się miała na baczności, bo ludzie najgorszej konduity przybierając tenże sam charakter, starają się korzystać z łatwości i eksploatają niegodnie swoich i cudzoziemców.

Zechcą się zgłosić: 1° *Markowski Józef*, do *Ignacego Markowskiego*, à Ste-Nommay près St-Maixant (Deux-Sèvres).

2° *Konrad Cogen* do *Antoniego Cogeny*, pod adresem: *rue du mail, chez M. Gays et Poisson négociants*, à Angers (Maine-et-Loire).

Dnia 27 marca b. r. umarł w Chateauroux, *Aloizy Or-chowski*, w 80 roku życia.

— Dnia 31 marca b. r. umarł w Paryżu, *Roman Wielogłowski*.

— Dnia 9 kwietnia b. r. umarł w Bern (Szwajcaryi), po krótkiej chorobie *Jan Lelewel*, Podpułkownik Inżynierii.

— Dnia 11 kwietnia b. r. umarł w Paryżu *Feliks Roszkiewicz*, były pułkownik wojsk polskich, dowódca 2^{go} pułku strzelców konnych.

— W Bostonie (Ameryce) umarł *Józef Kurek* z powstania Litewskiego, który przed rewolucją służył w wojsku rosyjskiem jako kapelmajster.

— Przed dwoma laty umarła w Ameryce *Pajęcka* z domu Lange rodem z Lubelskiego — mając lat około 24.